

**COMMISSIE VAN TOEZICHT
ARRESTANTENZORG**

ROTTERDAM

JAARVERSLAG 2013

28 februari 2014

Commissie van Toezicht Arrestantenzorg

Secretariaat:

Dhr. F.H.G. Lenferink / Dhr. A. Vis

Postbus 70023

3000 LD Rotterdam

E-mail: frank.lenferink@rijnmond.politie.nl / sander.vis@zuid-holland.politie.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Samenstelling commissie van toezicht arrestantenzorg	3
3	De inspectierondes	4
4	Registratie	5
5	Huisvesting	5
6	Veiligheid van arrestanten	6
7	Veiligheid van arrestantenverzorgers	8
8	Bejegening van arrestanten	8
9	De bevindingen van de arrestant	10
	BIJLAGE 1 – Overzicht inspectiebezoeken 2013	11
	BIJLAGE 2 – Checklist	13
	BIJLAGE 3 – Schouwformulier	16
	BIJLAGE 4 – Inspectiethema's 2013	21

1 Inleiding

Sinds 1 januari 2013 zijn de Commissies Toezicht Politiecellen van de politieregio's Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid formeel samengevoegd tot één nieuwe commissie voor de eenheid Rotterdam: de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA). Deze commissie werkt binnen de kaders van de landelijke Regeling Toezicht Arrestantenzorg.

Artikel 3, lid 2, van de Regeling Toezicht Arrestantenzorg bepaalt: "De Commissie heeft tot taak jaarlijks voor 1 maart rapport uit te brengen aan de korpschef over haar werkzaamheden en bevindingen, in overeenstemming met een door de korpschef in afstemming met de voorzitters van de commissies vastgesteld model". Het in artikel 3, lid 2, bedoelde rapport heeft zijn uitwerking gevonden in het voor u liggende jaarverslag 2013 van de CTA Rotterdam.

Taken van de commissie

De commissie heeft tot taak toezicht te houden op de arrestantenzorg in de politiecellen (complexen) in de eenheid Rotterdam (Regeling Beheer Politie, art. 1 en art. 24). Dit is inclusief de cellencomplexen binnen de gerechtsgebouwen. Jaarlijks brengt de commissie een jaarverslag uit over haar werkzaamheden en bevindingen. Daarnaast heeft de commissie tot taak gevraagd en ongevraagd aan de korpschef advies uit te brengen en inlichtingen te geven over aangelegenheden betreffende de arrestantenzorg.

Werkwijze

artikel 4, Regeling toezicht arrestantenzorg 2013

1. De commissie stelt zich regelmatig en op elk door haar te bepalen tijdstip door eigen waarneming op de hoogte van de toestand van de arrestantenzorg teneinde haar taken zo goed mogelijk te kunnen vervullen.
2. De leden van de commissie hebben, op vertoon van hun politie-identiteitsbewijs, te allen tijde toegang tot de politiecellencomplexen en cellen die bij de politie in gebruik zijn ten behoeve van het verblijf van ingeslotenen, behalve voor zover en voor zolang het een plaats betreft waar een ingeslotene in het kader van een politieonderzoek wordt gehoord of waar hij medisch wordt onderzocht.
3. De leden van de commissie zijn bevoegd alle ingeslotenen (ook wanneer hen beperkingen als bedoeld in artikel 62 van het Wetboek van Strafvordering zijn opgelegd) en bezoekers van politiecellencomplexen en cellen ter uitvoering van haar taak vragen te stellen.
4. De leden van de commissie worden geïnformeerd over de veiligheidsvoorschriften en dienen de op grond daarvan gegeven aanwijzingen door ambtenaren terstond op te volgen.
5. De politiechef brengt alle voor de uitoefening van de taak van de commissie belangrijke beleidsvoorschriften en uitvoeringsregels, feiten en omstandigheden, ter kennis van de commissie.
6. De commissie en haar leden ontvangen van de politiechef en alle overige ambtenaren alle door haar gewenste inlichtingen en hebben het recht alle op de arrestantenzorg betrekking hebbende bescheiden, waaronder tevens worden begrepen de persoonsgegevens van de ingeslotenen, in te zien.
7. De commissie is bevoegd zich over alle aangelegenheden die betrekking hebben op deze regeling rechtstreeks tot de korpschef dan wel tot de politiechef te wenden.
8. Van de bevindingen tijdens een bezoek aan een of meer cellencomplexen en ophoudkamers wordt ten behoeve van de voor de locatie direct verantwoordelijke leidinggevende een verslag opgemaakt.

2 Samenstelling commissie van toezicht arrestantenzorg

De commissie bestaat uit 13 leden (inclusief voorzitter) en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris vanuit de politieorganisatie. Bij de samenstelling van de commissie is rekening gehouden met de benodigde maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van leden. De commissieleden worden benoemd voor de duur van ten hoogste 4 jaren. Zij kunnen één maal worden herbenoemd voor ten hoogste 4 jaren.

De functie van secretaris van de commissie wordt vervuld door dhr. F. Lenferink en dhr. S. Vis, beiden werkzaam bij politie Eenheid Rotterdam. De commissie is samengesteld uit de volgende personen:

Dhr. H.A.M. Alferink
Dhr. E. Biesbroek
Dhr. F.J.M. van 't Hof
Mevr. J. Heijmans
Mevr. J. Habets
Mevr. E.E. van der Eng
Mevr. S. Kos
Mevr. J. van de Merwe
Dhr. M.J. Smit
Dhr. H.O. Brammerloo
Mevr. W.D. van den Berg
Mevr. N. Tonnon
Mevr. A.A.A. Rocchi

3 De inspectierondes

De arrestantenverblijven

Zes bureaus binnen de eenheid Rotterdam zijn bestemd voor de insluiting van arrestanten met overnachting (Doelwater, Capelle, Zuidplein, West, Spijkenisse, Dordrecht); op al deze bureaus zijn tevens ophoudkamers voor kortdurende insluiting voor verhoor. Drie bureaus (Vlaardingen, Noord en Veranda) en de locaties van beide Rechtbanken kennen alleen ophoudkamers.

De ophoudkamers in bureau Vlaardingen worden ook gebruikt voor verhoor van arrestanten die o.a. in bureau West zijn ingesloten. De commissie heeft al in 2012 en tevens in 2013 geconstateerd dat de huisvestingssituatie en de kwaliteit van arrestantenzorg op de locatie Vlaardingen onder de maat was. Aangezien sluiting van deze locatie op korte termijn niet realiseerbaar is (gelet op het huisvestingsplan voor de lange termijn), is de huisvestingssituatie op deze locatie in de loop van 2013 aangepast en verbeterd en heeft de eenheidsleiding besloten dat er per 1 september 2013 op deze locatie gegarandeerd kwalitatief goede arrestantenzorg wordt geboden tot 21.30 uur (in plaats van tot 17.30 uur). Daarmee wordt ook het aantal transportbewegingen voor arrestanten naar en van bureau Vlaardingen zoveel mogelijk beperkt. Hoewel de situatie op deze locatie daarmee is verbeterd en de commissie begrip heeft voor de huisvestingssituatie, blijft de commissie van oordeel dat een regulier cellencomplex, beter geschikt zou zijn voor een langduriger verblijf of insluiting van arrestanten. De commissie blijft de kwaliteit van arrestantenzorg op de locatie Vlaardingen nauwgezet monitoren. De ophoudkamers van bureau Noord en Veranda worden sinds 2012 nog nauwelijks gebruikt. De commissie heeft derhalve besloten om deze locaties nog slechts steekproefsgewijs te inspecteren. Het arrestantenverblijf van de Rechtbank, locatie Rotterdam, is in het kader van de Regeling toezicht arrestantenzorg 2013, vanaf oktober van dat jaar ook meegenomen bij de inspectierondes.

De inspectiebezoeken

De inspectiebezoeken worden meestal door één commissielid afgelegd. Omdat in 2013 bijna de helft van Commissie is vervangen door nieuwe leden zijn de inspectiebezoeken in de tweede helft van 2013 vaak door koppels uitgevoerd. Dit onder andere in het kader van de introductie van de nieuwe leden. Van de bezoeken zijn door de commissieleden inspectieverslagen gemaakt door het invullen van het daarvoor in dit jaar aangepaste schouwformulier¹. Verder wordt zo nodig gebruik gemaakt van een checklist met alle wettelijke vereisten².

---

¹ Zie bijlage 3.

² Zie bijlage 2.

Evenals voorgaande jaren bezochten de leden van de commissie zonder aankondiging alle cellencomplexen, op wisselende dagen en tijdstippen. Verdeeld over het jaar heeft de commissie specifiek op een aantal thema's haar aandacht gevestigd tijdens de inspecties. Zie bijlage 4 voor een overzicht van de betreffende thema's.

In 2013 heeft de commissie 59 inspectiebezoeken afgelegd en heeft zij 66 gesprekken met arrestanten gevoerd³. De belangrijkste aandachtspunten bij de inspecties zijn de veiligheid en de kwaliteit van de zorg voor arrestanten.

De wijze van ontvangst

De wijze van ontvangst is tijdens alle inspectierondes vriendelijk geweest. Voor vooral de nieuwe leden werd in veel gevallen spontaan een uitgebreide rondleiding gegeven. Bij een aantal inspectierondes in de eerste helft van 2013 is geconstateerd dat het bestaan van de CTA niet bij alle medewerkers bekend is. Omwille hiervan is na de zomer van het afgelopen jaar gelijktijdig met de start van een aantal nieuwe commissieleden een communicatieoffensief gestart om de CTA breder bekend te maken. Dit heeft er in geresulteerd dat de bekendheid is verbeterd. Bij de inspectierondes in de laatste vier maanden van het jaar is het nog slechts 1 keer voorgekomen dat het bestaan van de CTA niet bekend was op het moment dat een commissielid zich meldde.

Het totaal oordeel over de wijze van ontvangst kan worden samengevat als **goed**.

4 Registratie

Bij bijna alle uitgevoerde inspecties is geconstateerd dat de registratie van arrestanten in BVH als goed en volledig kan worden benoemd.

Medio 2013 is wel geconstateerd dat de gegevensuitwisseling tussen de politie en de rechtbank niet goed verliep waardoor informatie over een arrestant niet altijd up to date in het systeem stond. Dit is gemeld bij de hoofden Arrestantenzorg en kort daarna is het probleem verholpen.

De registratie van in bewaring genomen goederen is in het merendeel van de gevallen in orde bevonden. Bij het bureau in Vlaardingen werd tot tweemaal toe geconstateerd dat na het vertrek van de arrestant spullen waren achtergebleven. De commissie heeft er bij het hoofd Arrestantenzorg op aangedrongen het registratiebeleid op het betreffende bureau aan te scherpen.

Het totaal oordeel over de wijze van registratie kan worden samengevat als **voldoende/goed**.

5 Huisvesting

Met betrekking tot de huisvesting worden in dit hoofdstuk per locatie de aangetroffen bijzonderheden gemeld.

Locatie Doelwater

Tijdens haar inspecties heeft de commissie geconstateerd dat de staat van onderhoud van dit cellencomplex prima op orde is. Bij een volle bezetting van de cellen komt het soms voor dat de luchtplaats niet geheel schoon is (aanwezigheid sigarettenpeuken); daarop wordt door de arrestantenverzorgers zo adequaat mogelijk gereageerd.

In een enkel geval bleken twee toiletten defect te zijn; bij de daarop volgende inspectie bleek dit defect verholpen te zijn.

---

³ Zie bijlage 1.

Locatie Zuidplein

Deze moderne locatie kampte de laatste maanden van 2012 en de eerste maanden van 2013 met enkele disfunctionerende toiletten. Dit hardnekkige (technische) probleem kon na interventies van de commissie, met tussentijdse oplossingen het hoofd worden geboden (o.a. alternatief toiletgebruik), waarna het in de loop van 2013 is verholpen.

Ook deze locatie heeft op piekmomenten in het aantal arrestanten, soms te maken met een luchtplaats die niet altijd schoon is; de arrestantenverzorgers proberen de luchtruimte zo frequent mogelijk schoon te maken.

Locatie Marconiplein

Soms sigarettenpeuken aangetroffen op de luchtplaats.

Locatie Capelle aan den IJssel

Soms sigarettenpeuken aangetroffen op de luchtplaats.

Locatie Spijkenisse

Soms sigarettenpeuken aangetroffen op de luchtplaats.

De commissie heeft het hoofd AZ in november 2013 en recent nog (januari 2014) geïnformeerd over een verstopping van de toiletten in een tweetal cellen; toegezegd is dat de reparatie daarvan zo snel mogelijk wordt opgepakt.

Locatie rechtbank Rotterdam

In november 2013 heeft de commissie haar eerste 2 inspecties uitgevoerd in het complex van de rechtbank Rotterdam. Doel van deze inspecties was om nader kennis te maken met de arrestantenverzorgers, een globale indruk te krijgen van de huisvestingssituatie en waar te nemen onder welke omstandigheden de arrestantenverzorgers de zorg voor ingesloten en dienen uit te voeren. De commissie heeft ervaren dat de betrokkenheid onder het personeel groot is. Dit bleek onder meer uit het feit dat de arrestantenverzorgers spontaan een aantal aandachts- c.q. verbeterpunten hebben aangedragen tijdens deze eerste inspecties. De commissie zal deze aandachtspunten ter gelegenheid van de inspecties in 2014 nader onder de loep nemen en deze aan de orde stellen bij de hoofden AZ en het management van de rechtbank.

Locatie rechtbank Dordrecht

De luchtplaats op deze locatie kan (nog) niet in gebruik worden genomen vanwege enkele bouwtechnische onvolkomenheden. Met de commissie zijn de hoofden AZ van oordeel dat een correct ingerichte luchtplaats op een rechtbanklocatie van cruciaal belang en noodzakelijk is. Aangezien de rechtbank zelf verantwoordelijkheid is voor een veilig en correct ingerichte luchtplaats, is de adviseur beveiliging van de rechtbank benaderd met het verzoek hierop actie te ondernemen. De commissie en de hoofden AZ bepleiten een eenduidig beleid t.a.v. de inrichting, veiligheidseisen en gebruik van luchtplaatsen op rechtbanklocaties. Dit onderwerp is al onder de aandacht gebracht van het Landelijk Centrum CTA.

De commissie heeft tijdens haar inspectie in december 2013 geconstateerd dat de muren van een aantal cellen op deze locatie waren voorzien van een speciale (vuilwerende) coating. De hoofden AZ bezien de (financiële) mogelijkheden of deze coating ook op andere locaties kan worden gebruikt.

Het totaal oordeel over de huisvesting kan worden samengevat als **voldoende**.

6 Veiligheid van arrestanten

In dit hoofdstuk worden per locatie eventuele bijzonderheden met betrekking tot de veiligheid van arrestanten beschreven.

Locatie Doelwater

Tijdens een inspectie in het begin van het jaar, bleek dat de ontruimingsplannen wel waren opgehangen in de centrale post, maar niet in de gangen. Dit is kort daarna alsnog gerealiseerd en gedurende 2013 op orde bevonden. Recentelijk echter (februari 2014) heeft de commissie moeten constateren dat de ontruimingsplannen op deze locatie niet meer zichtbaar waren opgehangen en de BHV-kast niet was bevoorrad, waarop het hoofd AZ is verzocht dit zo snel mogelijk op te pakken.

Locatie Zuidplein

In een enkel geval bleek de BHV-kast incompleet, wat kort daarna is verholpen door AZ.

Locatie Capelle aan den IJssel

Tijdens een inspectie in oktober 2013 is de commissie geïnformeerd over een legionella probleem in het waterleidingsysteem; dit probleem is kort daarop door middel van een tijdelijke oplossing verholpen. Op korte termijn wordt gezocht naar een structurele oplossing.

Locatie Spijkenisse

Hoewel het ontruimingsplan op enkele plaatsen in het complex duidelijk zichtbaar is opgehangen, zal dit op verzoek van de commissie op meer plaatsen in het gebouw worden gerealiseerd.

Locatie Vlaardingen

Tijdens de inspectie in december 2013 op deze locatie heeft de commissie geconstateerd dat de arrestantenverzorgers de ontruimingsprocedure kennelijk niet allen op uniforme wijze hanteren. Er wordt bijvoorbeeld niet altijd gebruik gemaakt van het materiaal in de BHV-kast. Op verzoek van de commissie draagt het hoofd AZ er zorg voor dat de ontruimingsprocedure op deze locatie door alle arrestantenverzorgers op uniforme wijze wordt toegepast.

De commissie heeft eind 2013 geconstateerd dat de ophoudkamers op deze locatie niet altijd tijdig worden schoongemaakt. De commissie heeft het hoofd AZ geadviseerd om met name in de weekenden en tijdens feestdagen gebruik te maken van een gespecialiseerde schoonmaakdienst, in plaats van het schoonmaken door arrestantenverzorgers zelf.

Locatie Overkampweg Dordrecht

Nadat de commissie medio 2013 had geconstateerd dat de BHV-kist niet op orde was en niet was voorzien van een registratielijst, is dat kort daarop in orde gemaakt door de arrestantenverzorgers. Tijdens een tweetal inspecties bleek dat het ontruimingsplan niet zichtbaar aanwezig was in het complex. Op verzoek van de commissie heeft het hoofd AZ dit gebrek kort daarna verholpen.

Locatie rechtbank Dordrecht

Tijdens haar inspecties in 2013 heeft de commissie meerdere keren geconstateerd dat er geen ontruimingsplan zichtbaar aanwezig was en niet of nauwelijks BHV-oefeningen zijn gehouden op deze locatie. Hoewel het hoofd AZ heeft aangegeven dat in dit complex uit veiligheidsoverwegingen geen plattegronden van het gebouw worden opgehangen, dringt de commissie er bij het hoofd AZ niettemin op aan om waar mogelijk toch ontruimingsplannen aan te brengen, dit in het belang van de veiligheid van arrestanten en AZ-personeel bij calamiteiten. Het hoofd AZ heeft tevens aangegeven dat ontruimingsoefeningen op deze locatie kunnen plaatsvinden onder de voorwaarde dat de zittingen van de rechtbank ongehinderd doorgang kunnen vinden.

Algemeen

Vóór de samenvoeging van beide 'oude' commissies tot de huidige commissie, was het gebruikelijk dat in de commissie van de regio Zuid-Holland-Zuid alle suïcidepogingen werden besproken, terwijl in de commissie van de regio Rotterdam-Rijnmond uitsluitend de geslaagde suïcidepogingen werden besproken. Mede naar aanleiding van een ernstig incident op 22 augustus 2013 (overleden arrestant in een politiecel op locatie Doelwater), heeft de huidige commissie er bij de hoofden AZ op aangedrongen alle ernstige incidenten, waaronder suïcides en pogingen daartoe, zo snel mogelijk ter kennis te brengen van de commissie. Dit heeft er toe geleid dat de meldingsprocedure van ernstige

incidenten door de eenheidsleiding is aangescherpt en de commissie daadwerkelijk tijdig wordt geïnformeerd over ernstige incidenten / suïcidepogingen. In 2014 dragen de hoofden AZ er zorg voor dat het aantal suïcidepogingen ten behoeve van de commissie wordt geregistreerd en periodiek beschikbaar wordt gesteld aan de commissie.

Het totaal oordeel over de veiligheid van arrestanten kan worden samengevat als **voldoende**.

7 Veiligheid van arrestantenverzorgers

De commissie heeft tijdens haar inspecties zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin geen structurele problemen met betrekking tot de personele bezetting geconstateerd. Slechts eenmaal werd bij een inspectie aangegeven dat de bezetting mager was. Bij navraag bleek hiervoor een legitieme verklaring waardoor de commissie dit als een incident heeft beschouwd.

Op meerdere locaties worden regelmatig zowel grote als kleine ontruimings/BHV-oefeningen gehouden ten behoeve van de veiligheid van zowel arrestanten als arrestantenverzorgers.

Het totaal oordeel over de veiligheid van arrestantenverzorgers kan worden samengevat als **goed**.

8 Bejegening van arrestanten

In dit hoofdstuk worden per locatie eventuele bijzonderheden met betrekking tot de bejegening van arrestanten beschreven.

Locatie Doelwater

Slechts één keer zijn abusievelijk geen huisregels verstrekt wegens een piekmoment in het aantal arrestanten. Deze zijn daarna alsnog verstrekt.

Locatie Zuidplein

In oktober 2013 heeft zich op deze locatie een eenmalig incident voorgedaan waarbij een verwarde, agressieve man 11 uur op een beoordeling van de acute dienst heeft moeten wachten. De FARR-arts had de man niet bezocht, maar er was wel een beoordeling aangevraagd. De commissie is van oordeel dat de acute dienst en FARR-arts in dergelijke gevallen doortastender dienen op te treden en samen te werken. De commissie heeft deze situatie daarom direct onder de aandacht gebracht van de hoofden arrestantenzorg. Laatstgenoemden hebben deze kwestie eveneens ter sprake gebracht in het reguliere overleg met de FARR-artsen.

Locatie Marconiplein

In enkele gevallen bleken er geen huisregels te zijn verstrekt aan arrestanten; deze waren wel aangebracht op de celmuur. Op aandringen van de commissie zien de arrestantenverzorgers er op toe dat elke arrestant de beschikking krijgt over de huisregels (uitreiken in persoon na tekenen voor ontvangst).

Locatie Spijkenisse

De arrestantenverzorgers hebben aangegeven niet altijd goede ervaringen te hebben met de acute dienst; deze verschijnt nogal eens te laat na een oproep.

Locatie Vlaardingen

In de laatste maanden van 2013 heeft de commissie tijdens inspecties enkele keren geconstateerd dat bepaalde eigendommen van arrestanten (voornamelijk kleding) zoekraken of achterblijven op het bureau, vanwege te weinig opslagcapaciteit in de daarvoor bestemde kluisjes. Het hoofd AZ regelt zo snel mogelijk een passende oplossing.

Locatie rechtbank Dordrecht

De commissie heeft er bij het hoofd AZ op aangedrongen dat de huisregels standaard (in diverse talen) beschikbaar dient te zijn en aan arrestanten dienen te worden uitgereikt. In 2013 werden arrestanten doorgaans slechts mondeling herinnerd aan de geldende huisregels.

Algemeen

De commissie heeft tijdens haar inspecties geconstateerd dat de arrestantenverzorgers op de hoogte zijn van de instructies t.a.v. suïcidale arrestanten en daarnaar handelen. Er is geen apart suïcideprotocol opgesteld, maar de betreffende instructies zijn vastgelegd in het handboek arrestantenzorg en in werkinstructies. Tijdens BHV-oefeningen wordt op dit aspect soms getraind. Omdat deze instructies in noodsituaties niet direct kunnen worden geraadpleegd, heeft de commissie er bij de hoofden AZ op aangedrongen om frequente oefening van AZ-personeel op dit onderdeel standaard op te nemen in het trainingsprogramma.

De arrestantenverzorgers zijn, naar het oordeel van de commissie, op een enkele uitzondering na goed op de hoogte van de bijzondere regels en richtlijnen die gelden voor minderjarige arrestanten in detentie en handelen daar ook naar.

Voor ingesloten verdachten van 12 tot 18 jaar gelden specifieke regels. Plaatsing van minderjarigen mag bij voorkeur alleen bij uiterste maatregel en dan zo kort mogelijk (artikel 37 van het Internationale Verdrag voor de bescherming van de Rechten van het Kind (IVRK)). De plaatsing in een politiecel mag wettelijk 3 dagen duren en dat alleen wanneer dat in afwachting is van het regelen van vervoer naar de plaats in een inrichting. Arrestantenverzorgers hebben evenals vorig jaar aangegeven dat zij in de praktijk zelden constateren dat minderjarige arrestanten langer dan drie dagen in een politiecel verblijven. Een langer verblijf is onder meer aan de orde indien het zwaardere strafbare feiten betreft die nader verhoor/onderzoek vergen, een overbrugging van de tijd tot de voorgeleiding of b.v. een uithuisplaatsing. Uit de analyse van 2013 komt het algemene beeld naar voren dat het verblijf van minderjarigen in een politiecel langer dan 3 dagen (72 uur) wel voorkomt, zij het in relatief beperkte mate. In 2013 zijn in de eenheid Rotterdam geen minderjarigen jonger dan 12 jaar langer dan 3 dagen ingesloten geweest. In de leeftijdscategorie 12 tot en met 17 jaar is bijna 4% van de minderjarigen langer dan 3 dagen ingesloten geweest, een lichte verbetering t.o.v. 2012.

Op verzoek van de commissie hebben de hoofden AZ het convenant tussen Politie en GGZ nogmaals expliciet onder de aandacht gebracht van het personeel. Behoudens enkele uitzonderingen, bleken de meeste arrestantenverzorgers op de hoogte te zijn van de in dit convenant vermelde afspraken. In principe worden verwarde arrestanten in crisis niet eerst ingesloten op een politiebureau, maar direct overgebracht naar een daarvoor ingerichte GGZ-opvanglocatie (i.c. het Deltaziekenhuis). In een aantal gevallen wordt een arrestant met een psychische aandoening niet direct opgenomen, omdat deze eerst strafrechtelijk 'afgehandeld' dient te worden.

Tijdens enkele inspecties hebben arrestantenverzorgers aangegeven dat er te veel tijd verstrijkt alvorens de acute dienst, na te zijn opgeroepen, verschijnt.

Naar aanleiding van het in april 2013 openbaar gemaakte rapport 'Dolmatov' van de Inspectie Veiligheid en Justitie, heeft de staatsecretaris van V&J de commissies van toezicht AZ verzocht om bij hun periodieke controles toe te zien op de naleving van de volgende afspraken:

- Het medisch dossier van een vreemdeling die vanuit een politiecel wordt geplaatst in een detentiecentrum, dient te worden overgedragen aan het betreffende detentiecentrum.
- De politie zal alle andere beschikbare informatie dienen over te dragen. Eigen informatie aangaande medicatie en gedrag dient in alle gevallen te worden overgedragen.

De hoofden AZ verwerken betreffende aanbevelingen en afspraken uit het inspectierapport in een geactualiseerde versie van het Handboek Arrestantenzorg van de Eenheid Rotterdam. Tevens worden deze afspraken op initiatief van de commissie opgenomen in het (nieuwe, landelijke) inspectieformulier.

De commissie heeft gedurende haar inspecties in het laatste kwartaal van 2013 toegezien op de naleving van deze afspraken die voortkomen uit het inspectierapport door thematisch aandacht te

besteden aan onder meer de overdracht, opslag en registratie van medicijnen. Tevens ziet de commissie toe op een juiste en volledige overdracht van informatie in algemene zin. Tijdens haar inspecties in oktober en november heeft de commissie geconstateerd dat informatie m.b.t. arrestanten vanuit Rotterdam naar Dordrecht slechts beperkt of onvolledig werd overgedragen. Betreffende informatie vormt de basis voor adequate arrestantenzorg en veiligheid voor arrestant en personeel en bevat cruciale gegevens over onder meer medicijngebruik, suïcidaal gedrag en andere veiligheidsrisico's. De commissie heeft de hoofden AZ geïnformeerd over deze zorgelijke situatie en er bij hen op aangedrongen om ervoor zorg te dragen dat betreffende informatie onder alle omstandigheden correct en volledig kan worden overgedragen. Mede dankzij de inspanningen van de hoofden AZ kon in december 2013 een effectieve koppeling tussen de informatiesystemen van Rotterdam en Dordrecht worden gerealiseerd.

Tijdens de in 2013 gehouden inspecties heeft de commissie geconstateerd dat de opslag van oude, niet meer gebruikte medicijnen op de diverse cellencomplexen niet altijd op een uniforme wijze is geregeld. Behoudens enkele uitzonderingen worden niet meer gebruikte medicijnen bewaard in een speciaal daarvoor bestemde, al dan niet afgesloten bak, die met enige regelmaat wordt 'geleegd' door de FARR-arts. Medicijnverstrekking geschiedt doorgaans uitsluitend na goedkeuring van een FARR-arts. De registratie van medicijnen verloopt naar het oordeel van de commissie naar behoren. De commissie heeft er bij de hoofden AZ op aangedrongen dat de opslag van medicijnen veilig, overzichtelijk en op de verschillende locaties op uniforme wijze geregeld dient te zijn.

De commissie heeft geconstateerd dat de arrestantenverzorgers alert, vakbekwaam en met een grote inzet hun werkzaamheden uitvoeren. De CTA wil in dit jaarverslag graag haar waardering hiervoor uitspreken.

Het totaal oordeel over de bejegening van arrestanten kan worden samengevat als **voldoende/goed**.

9 De bevindingen van de arrestant

Algemeen

De commissieleden hebben in 2013 tijdens hun inspecties met 68 arrestanten gesprekken gevoerd. Tijdens inspecties geven arrestanten soms aan dat zij tijdens hun verblijf in een cellencomplex geen besef van tijd hebben. Op verzoek van de commissie wordt het dag- en nachtritme van arrestanten door de arrestantenverzorgers waar mogelijk positief beïnvloed op verschillende manieren: lichtregulering, natuurlijke lichtinval, luchten en regulier (mondeling) contact van arrestantenverzorgers met arrestanten op diverse momenten van de dag (douchen, verstrekking van maaltijden, medicijnen, lectuur).

Locatie Vlaardingen

De verzorging en de veiligheid van arrestanten op deze locatie is in de loop van 2013 op aandringen van de commissie merkbaar verbeterd, hoewel de faciliteiten beperkt zijn ten opzichte van een cellencomplex. De commissie heeft tijdens inspecties geconstateerd dat indien arrestanten aangeven behoefte te hebben aan voorzieningen die het verblijf aangenamer maken, daarvoor waar mogelijk een passende oplossing wordt aangeboden door arrestantenverzorgers (bijvoorbeeld de verstrekking van extra dekens).

BIJLAGE 1 – Overzicht inspectiebezoeken 2013

District	Aantal bezoeken	Datum inspectie	Tijdstip inspectie	Aantal arrestanten	Aantal arrestanten gesproken
Doelwater	6			180	10
		19-02-2013	14.00 uur	29	2
		12-03-2013	14.30 uur	34	0
		25-05-2013	12.00 uur	32	2
		10-09-2013	11.05 uur	33	3
		29-10-2013	14.45 uur	31	2
		29-11-2013	10.00 uur	21	1
Zuidplein	7			67	9
		25-02-2013	14.00 uur	3	1
		04-04-2013	17.30 uur	11	1
		29-04-2013	n.b.	8	1
		26-07-2013	18.25 uur	10	1
		20-10-2013	11.00 uur	13	2
		26-11-2013	16.30 uur	8	1
		10-12-2013	12.05 uur	14	2
West	7			71	12
		21-02-2013	16.15 uur	9	1
		04-04-2013	15.00 uur	7	2
		27-05-2013	11.00 uur	3	2
		30-08-2013	18.09 uur	5	1
		30-10-2013	15.20 uur	17	2
		31-10-2013	14.35 uur	24	2
		26-11-2013	11.04 uur	6	2
Capelle	5			46	7
		05-04-2013	n.b.	11	1
		11-04-2013	16.30 uur	6	2
		14-08-2013	12.40 uur	4	2
		24-10-2013	20.45 uur	10	1
		27-11-2013	14.10 uur	15	1
Spijkenisse	6			14	6
		18-02-2013	13.00 uur	1	0
		04-04-2013	13.15 uur	2	0
		26-05-2013	14.50 uur	3	2
		19-09-2013	10.30 uur	4	1
		18-10-2013	11.00 uur	1	1
		29-11-2013	08.00 uur	3	2
Noord	5			4	0
		22-02-2013	16.00 uur	0	0
		27-03-2013	11.30 uur	1	0

		27-05-2013	10.00 uur	2	0
		01-08-2013	09.30 uur	0	0
		30-10-2013	14.00 uur	1	0
Vlaardingen	7			33	12
		14-03-2013	14.00 uur	10	3
		25-03-2013	10.30 uur	7	3
		15-09-2013	11.00 uur	5	2
		17-09-2013	19.35 uur	0	0
		24-10-2013	19.45 uur	1	1
		24-11-2013	10.30 uur	6	2
		20-12-2013	08.40 uur	4	1
Veranda	1			0	0
		28-01-2013	15.00 uur	0	0
Rechtbank	8			26	5
Dordrecht		22-03-2013	14.00 uur	4	1
Dordrecht		29-05-2013	10.00 uur	4	0
Dordrecht		02-08-2013	11.30 uur	1	1
Dordrecht		22-10-2013	09.00 uur	0	0
Rotterdam		27-11-2013	09.00 uur	0	0
Dordrecht		27-11-2013	09.40 uur	13	1
Rotterdam		21-11-2013	10.30 uur	n.b.	n.b.
Dordrecht		20-12-2013	08.40 uur	4	1
Dordrecht	5			61	7
		26-03-2013	13.00 uur	6	1
		23-05-2013	12.00 uur	10	2
		18-09-2013	16.15 uur	24	1
		29-10-2013	16.20 uur	8	1
		20-11-2013	18.35 uur	13	2
Gorinchem	1			0	0
		17-12-2013	09.00 uur	0	0
Sliedrecht	1			0	0
		17-12-2013	11.00 uur	0	0
TOTAAL	59			502	68

BIJLAGE 2 – Checklist

Een arrestant mag aan geen andere beperkingen worden onderworpen dan die welke voor het doel van zijn insluiting of in het belang van de orde volstrekt noodzakelijk zijn.

Huisvesting

Wettelijke vereisten politiecellen; Regeling politiecellencomplexen:

- Er is een luchtruimte van tenminste 30 m² (waarin een vierkant van 10 m²). Er is een gedeelte overkapt
- De breedte van de ruimte en de gangen in het complex is ten minste 1.40 m
- Er is een doucheruimte (water is max. 40 graden Celsius)
- De deur van de cel draait naar buiten open.
- Er zijn lichtopeningen waardoor dag- en nachtcyclus waargenomen kan worden.
- Het lichtpunt in de cel heeft op 80 cm onder het lichtpunt een minimale sterkte van 400 Lux.
- Er is een communicatie-installatie in de cel waardoor ten alle tijden contact met de bewaking verkregen kan worden.
- In de cel kan een temperatuur van 22 graden celsius worden bereikt
- Ventilatievoud van tenminste 11 x 10³ m³ per seconden
- Er is een tafel, stoel, bed en toilet
- Het meubilair zit onwrikbaar vast
- De stoel staat achter de tafel zodanig dat er aan de tafel gewerkt kan worden
- Het bed is minimaal 2.10 m. lang

Een observatiecel heeft als extra eisen:

- Bevat geen meubilair
- Er kan een temp van 24 graden bereikt worden
- Er is een camera

Overig

- Het cellencomplex is schoon
- De ruimten zijn brandveilig
- Het is niet lawaaierig in de cel
- De cellen zijn mensvriendelijk en gebruikersvriendelijk
- Er worden schone dekens en lakens aangeboden. Deze kunnen alleen worden afgenomen als de arrestant ze vernielt of gebruikt voor bijvoorbeeld het maken van een strop
- Er is een schoon matras en een hoofdkussen

Verzorging en Bejegening:

- De arrestant wordt om de twee uur gadeslagen (art 34 ambtsinstructie). De arrestantenverzorger vraagt hoe het gaat met de arrestant.
- Er worden drie maaltijden per etmaal verstrekt, waarvan 1 een warme maaltijd is (Art 15 Besluit Beheer regionale politiekorpsen)
- Deze maaltijden moeten in overeenstemming zijn met de medische en levensbeschouwelijke of godsdienstige eisen van de arrestant (art 15 Besluit Beheer regionale politiekorpsen)
- Maaltijden moeten van voldoende omvang zijn
- Het behoort niet zo te zijn dat arrestanten maaltijden missen omdat ze tijdens de periode van maaltijdverstrekking elders verbleven (verhoor e.d.)

- Er wordt drinken verstrekt
- Arrestanten moeten een goede hygiëne kunnen onderhouden:
  1. dagelijks twee keer de mogelijkheid om zich te wassen,
  2. eens per twee dagen douchen,
  3. scheerbenodigdheden beschikbaar,
  4. handdoek, washand en zeep beschikbaar
  5. tandpasta, tandenborstel
  6. Deodorant, aftershave, e.d.
  7. maandverband, tampons
- Arrestanten die langer in cellencomplex verblijven krijgen de mogelijkheid van kleding te wisselen
- Arrestanten onder invloed van drugs en/of drank, suïcidale arrestanten en agressieve arrestanten worden geplaatst in een observatiecel
- Er zijn boeken/tijdschriften voor de arrestant aanwezig
- Een arrestant wordt ten minste twee maal daags gelucht (Besluit beheer regionale politiekorpsen)
- Een redelijke duur van luchten is tenminste een half uur
- Tijdens het luchten mag gerookt worden (art 15 Besluit beheer regionale politiekorpsen)
- Arrestanten mogen bezoek ontvangen (op afspraak)
- Er zijn mogelijkheden voor ontspanning
- Arrestanten worden in staat gesteld hun godsdienst te beoefenen
- Gelijke behandeling van arrestanten door arrestantenverzorgers.
- Voorzieningen worden niet als strafmaatregel onthouden. Beperkingen kunnen alleen worden opgelegd door de OvJ of de rechter-commissaris

Medische verzorging

- Er wordt een arts gewaarschuwd als er aanwijzingen zijn dat een arrestant medische verzorging nodig heeft, bij de arrestant medicijnen worden aangetroffen, de arrestant geestelijk gestoord is of lijkt, de arrestant onder invloed van middelen verkeert of wanneer de arrestant vraagt om medische bijstand of medicijnen.
- Bij lichamelijke verwaarlozing wordt een arts gevraagd of en hoe behandeling plaats moet vinden.
- Medische zorgplicht gaat altijd boven het belang van het politieonderzoek. Als de behandelend arts behandeling noodzakelijk acht dan moet de politie zich richten naar de aanwijzingen van de arts. (art 33 ambtsinstructie)
- Als een arts is gewaarschuwd wordt de arrestant ten minste elk kartier in de cel gadeslagen totdat de arts gearriveerd is
- Arrestanten moeten een goede (indirecte) toegang hebben tot medicijnen. Alle medicijnen (behalve aspirientjes e.d.) worden uitsluitend verstrekt op advies van een arts.
- Gegevens over medische zorg worden geregistreerd op aparte formulieren en worden opgeborgen in afsluitbare laden. (standaardformulier van het Forensisch Medische Genootschap)
- Zelfmedicatie kan in sommige gevallen nodig zijn (astma, suikerziekte) indien de arts dit nodig vindt
- Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met buitenlandse gebruiken bij buitenlandse arrestanten (er wordt een tolk opgeroepen, vrouwen worden behandeld door vrouwelijke arts etc)
- Zwangere arrestanten krijgen extra zorg, zij worden bij insluiting door een arts beoordeeld, hierbij geldt vrije artskeuze

Veiligheid:

- Fouilleren van de kleding mag plaats vinden als uit de omstandigheden blijkt dat er gevaar dreigt voor het leven of de veiligheid van de arrestant, de politieambtenaar of derden (politiewet art 8). Dit

onderzoek wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht (art 20 politiewet)

- De (hulp) officier van justitie kan bepalen dat arrestanten aan hun lichaam worden onderzocht indien er uit omstandigheden blijkt dat er gevaar dreigt voor het leven of de veiligheid van de arrestant, de politieambtenaar of derden (politiewet art 8) Dit onderzoek wordt zoveel mogelijk gedaan door een ambtenaar van hetzelfde geslacht (art 20 politiewet)
- Er wordt schriftelijk melding gedaan aan de meerdere van de uitvoering van deze onderzoeken, onderbouwd met de redenen.
- Alle voorwerpen en kledingstukken die in bewaring genomen worden geregistreerd. Deze registratie wordt door arrestant en door ambtenaar ondertekend.
- Het recht om geweld toe te passen ligt alleen bij een politieambtenaar en niet bij een medewerker van een particulier beveiligingsbureau die is ingehuurd voor de arrestantenzorg.

Overig

De volgende gegevens worden geregistreerd:

- Volledige personalia en aliassen
- Geboortegegevens, nationaliteit en spreektaal
- Adresgegevens, telefoon, etc.
- De reden van insluiten
- Datum en tijdstip van aanvang en einde van insluiting
- Dieet of voedselbeperking op medische of levensbeschouwelijke gronden
- Medicijngebruik en verstrekking van medicijnen
- De tijdstippen van het verstrekken van maaltijden, het luchten, en het douchen of wassen
- Het tijdstip van controle tijdens de nachtelijke uren

BIJLAGE 3 – Schouwformulier

COMMISSIE VAN TOEZICHT ARRESTANTENZORG – REGIONALE EENHEID
ROTTERDAM

Schouwformulier

Bureau:

Datum: tijdstip:

Commissielid:

ONTVANGST

Wachttijd:

Naam arrestantenverzorger:

Wijze van ontvangst:

Bijzondere omstandigheden tijdens bezoek:

ARRESTANTEN EN BELEID

Aantal aanwezige arrestanten:

Zijn er arrestanten onder invloed van alcohol, drugs of medicijnen:

Zijn er suïcidale of geestelijk gestoorde arrestanten:

Zijn er minderjarigen ingesloten en krijgen deze een andere behandeling dan volwassenen,

Ten aanzien van 12 t/m 15 jarigen:

Ten aanzien van 16- en 17-jarigen:

Zijn er actuele huisregels (incl. vertalingen) beschikbaar voor arrestanten:

Is het registratiesysteem (schriftelijk en B.V.H.) actueel bijgehouden:

Registratie in bewaring genomen voorwerpen en kleding:

Welke wijze van fouilleren wordt gehanteerd:

Gebruik en reactie op intercom:

Navraag naar incidenten:

Bijzonderheden t.a.v. arrestanten:

GESPREKSVRAGEN ARRESTANTEN

Arrestant 1

Hoelang is de arrestant er al:

Hoe was de binnenkomst:

Fouillering (wijze waarop; registratie; bewaring goederen):

Verstrekking huisregels in begrijpelijke taal (schriftelijk of mondeling; duidelijkheid):

Aansprakelijkheid bij schade meegedeeld:

Staat van de cel:

Was de cel veilig en schoon bij binnenkomst:

Was alles aanwezig:

Maaltijden:

Hoeveel per dag een maaltijd (brood, warm):

Rekening gehouden met dieetwensen:

Hoe was het eten:

Was het genoeg:

Koffie/thee/water bij het eten:

Afruimen maaltijresten:

Lectuur:

Lichamelijke verzorging arrestant:

Gelegenheid tot wassen, douchen en gebruik toiletartikelen:

Twee maal daags half uur luchten (roken):

Tandenpoetsen:

Medische verzorging arrestant:

Arts op verzoek geweest:

Medicijnverstrekking en – gebruik:

Bezoek ontvangen (ouders bij minderjarigen/ advocaat/ reclassering):

Overige opmerkingen arrestant:

Arrestant 2

Hoelang is de arrestant er al:

Hoe was de binnenkomst:

Fouillering (wijze waarop; registratie; bewaring goederen):

Verstrekking huisregels in begrijpelijke taal (schriftelijk of mondeling; duidelijkheid):

Aansprakelijkheid bij schade meegedeeld:

Staat van de cel:

Was de cel veilig en schoon bij binnenkomst:

Was alles aanwezig:

Maaltijden:

Hoeveel per dag een maaltijd (brood, warm):

Rekening gehouden met dieetwensen:

Hoe was het eten:

Was het genoeg:

Koffie/thee/water bij het eten:

Afruimen maaltijdresten:

Lectuur:

Lichamelijke verzorging arrestant:

Gelegenheid tot wassen, douchen en gebruik toiletartikelen:

Twee maal daags half uur luchten (roken):

Tandenpoetsen:

Medische verzorging arrestant:

Arts op verzoek geweest:

Medicijnverstrekking en – gebruik:

Bezoek ontvangen (ouders bij minderjarigen/ advocaat/ reclassering):

Overige opmerkingen arrestant:

Arrestant 3

Hoelang is de arrestant er al:

Hoe was de binnenkomst:

Fouillering (wijze waarop; registratie; bewaring goederen):

Verstrekking huisregels in begrijpelijke taal (schriftelijk of mondeling; duidelijkheid):

Aansprakelijkheid bij schade meegedeeld:

Staat van de cel:

Was de cel veilig en schoon bij binnenkomst:

Was alles aanwezig:

Maaltijden:

Hoeveel per dag een maaltijd (brood, warm):

Rekening gehouden met dieetwensen:

*Hoe was het eten:
Was het genoeg:
Koffie/thee/water bij het eten:
Afruimen maaltijdresten:*

Lectuur:

*Lichamelijke verzorging arrestant:
Gelegenheid tot wassen, douchen en gebruik toiletartikelen:
Twee maal daags half uur luchten (roken):
Tandenpoetsen:*

*Medische verzorging arrestant:
Arts op verzoek geweest:
Medicijnverstrekking en – gebruik:*

Bezoek ontvangen (ouders bij minderjarigen/ advocaat/ reclassering):

Overige opmerkingen arrestant:

STAAT VAN HET CELLENCOMPLEX

Zijn alle cellen gebruiksklaar:

Zijn gebruiksklare en in gebruikzijnde cellen:

*Schoon:
Beklad:
Besmeurd (muren, vloer, matras):
Functioneert het toilet:*

Is een luchtruimte beschikbaar:

*Geschiktheid:
Reinheid:*

Is de doucheruimte beschikbaar:

Schoon:

VEILIGHEID

Zijn gangen en (nood)uitgangen goed bereikbaar en begaanbaar:

Is de nooddeur te openen:

Ontruimingsplan zichtbaar aanwezig in het complex:

Is het personeel opgeleid (BHV) en geïnstrueerd:

Inhoud BHV kast en wanneer voor het laatst gecontroleerd:

Wanneer is er geoefend:

Blusmiddelen aanwezig:

Veiligheid cellen(complex):

THEMA:

INDRUK COMMISSIELID, AANDACHTSPUNTEN VOOR ARRESTANTENZORG

Algemene indruk cellencomplex, verzorging en bejegening:

Aandachtspunten (leiding) arrestantenzorg:

BIJLAGE 4 – Inspectiethema's 2013

1. De zichtbare aanwezigheid van ontruimingsplannen
2. Bevindingen van arrestanten tijdens het transport
3. De opslag van oude, niet meer gebruikte medicijnen
4. Bekendheid van AZ met het suïcideprotocollen
5. Bekendheid van AZ met richtlijnen t.a.v. minderjarigen in detentie
6. Bekendheid met (te taken van) de commissie